

**Audyt śledczy jako narzędzie
przeciwdziałania nadużyciom
finansowym w organizacjach**

Audyt śledczy jako narzędzie przeciwdziałania nadużyciom finansowym w organizacjach

Wybrane aspekty

Redakcja naukowa

Piotr Sołtyk

Poznań 2025

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
dr hab. inż. Agnieszka Becla, prof. UE we Wrocławiu

Copyright by:
Autorzy

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Korekta:
Sebastian Surendra

Wydanie I
Poznań 2025

ISBN 978-83-68668-07-0

DOI 10.48226/978-83-68668-07-0

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Część I.

Technologie i innowacje cyfrowe w audycie śledczym	17
---	-----------

Konrad Górski

1. Nowoczesne technologie i analiza danych w audycie śledczym – zastosowanie Big Data i sztucznej inteligencji (AI)	19
1.1. Wprowadzenie	19
1.2. Sztuczna inteligencja kontra tradycyjne metodyki wykrywania oszustw w sprawozdaniach finansowych.....	20
1.3. Pojęcie i cechy Big Data w audycie śledczym	21
1.4. Zastosowania Big Data w audycie śledczym.....	22
1.5. Sztuczna inteligencja i jej zastosowanie w wykrywaniu oszustw finansowych	22
1.6. Korzyści wynikające ze sztucznej inteligencji w usługach audytu śledczego	24
1.7. Ryzyko stosowania nowoczesnych technologii.....	25
1.8. Przyszłość audytu śledczego	26
1.9. Podsumowanie	28
Bibliografia	29

Karolina Łabuda

2. Nowoczesne technologie w audycie śledczym – sztuczna inteligencja jako kluczowe narzędzie w wykrywaniu oszustw finansowych	31
2.1. Wprowadzenie	31
2.2. Oszustwa w sprawozdawczości finansowej.....	32
2.3. Czynniki sprzyjające nadużyciom finansowym.....	35
2.4. Innowacyjne metody walki z oszustwami finansowymi.....	38
2.5. Wybrane przykłady zastosowania AI w procesie audytu śledczego ..	46
2.6. Korzyści i wyzwania wynikające z zastosowania AI w audycie dochodzeniowym	49
2.7. Podsumowanie.....	51
Bibliografia	52

Emilia Prochownik

3.	Rola audytu śledczego w zapobieganiu nadużyciom finansowym w przedsiębiorstwach przy wykorzystaniu nowych technologii	55
3.1.	Wprowadzenie	55
3.2.	Audyt śledczy i jego rola w zarządzaniu ryzykiem	55
3.3.	Metody oraz techniki stosowane w audycie śledczym	58
3.4.	Nowe technologie jako narzędzia zwiększające efektywność w wykrywaniu nadużyć	60
3.5.	Podsumowanie	63
	Bibliografia	64

Adrianna Spychała

4.	Wykorzystanie sztucznej inteligencji w audycie śledczym – szanse i zagrożenia.....	65
4.1.	Wprowadzenie	65
4.2.	Audyt śledczy – definicja i podstawy prawne	66
4.3.	Sztuczna inteligencja – definicja i istota w audycie śledczym	68
4.4.	Szanse oraz zagrożenia związane z implementacją rozwiązań AI w audycie śledczym	69
4.5.	Zagrożenia związane z zastosowaniem AI w audycie śledczym	71
4.6.	Podsumowanie	73
	Bibliografia	74

Andrzej Pielka

5.	Zastosowanie rozwiązań sztucznej inteligencji (AI) w usługach audytu śledczego.....	77
5.1.	Wprowadzenie	77
5.2.	Pojęcie audytu śledczego i sztucznej inteligencji	78
5.3.	Zastosowanie AI w audycie śledczym	80
5.4.	Zalety zastosowania AI w audycie śledczym	84
5.5.	Wyzwania i ograniczenia audytu śledczego	85
5.6.	Przyszłość AI w audycie śledczym.....	87
5.7.	Podsumowanie	88
	Bibliografia	89

Część 2.

Funkcje i zastosowania audytu śledczego w wykrywaniu nadużyć finansowych 91

Sandra Boczek

6.	Audyt śledczy jako narzędzie identyfikacji oszustw gospodarczych....	93
6.1.	Wprowadzenie	93
6.2.	Podstawowe przestępstwa o charakterze gospodarczym.....	94
6.3.	Tradycyjne techniki audytu śledczego.....	98
6.4.	Nowoczesne narzędzia w audycie śledczym	99
6.5.	Podsumowanie.....	101
	Bibliografia	102

Patrycja Ciepał

7.	Audyt śledczy w wykrywaniu nieuczciwych praktyk finansowych – przykład piramid finansowych.....	105
7.1.	Wprowadzenie	105
7.2.	Audyt śledczy w walce z oszustwami finansowymi	105
7.3.	Piramidy finansowe jako istota oszustwa finansowego	110
7.4.	Przykład największego oszustwa finansowego we współczesnej historii	112
7.5.	Zapewnienia KNF	115
7.6.	Podsumowanie.....	115
	Bibliografia	116

Julia Flisiak

8.	Teoretyczne aspekty przestępczości gospodarczej	119
8.1.	Wprowadzenie	119
8.2.	Definicja i klasyfikacja nadużyć finansowych	119
8.3.	Rodzaje przestępstw gospodarczych	120
8.4.	Podstawowe koncepcje przestępczości gospodarczej	122
8.5.	Koncepcje w krajach anglosaskich – White Collar Crime i Blue Collar Crime.....	123
8.6.	Dane statystyczne o liczbie przestępstw gospodarczych za lata 2020-2023.....	124
8.7.	Wpływ pandemii COVID-19 na przestępczość gospodarczą w Polsce	127
8.8.	Podsumowanie.....	129
	Bibliografia	130

Adrian Fryszakowski

9. Rola audytu śledczego i wybrane metody kryminalistyczne stosowane w jego procesie.....	133
9.1. Wprowadzenie	133
9.2. Definicja i cele audytu śledczego	134
9.3. Metody kryminalistyczne stosowane w toku audytu śledczego	136
9.4. Badanie dokumentów	136
9.5. Przesłuchanie	139
9.6. Oględziny	141
9.7. Ekspertyza.....	142
9.8. Analiza kryminalna.....	142
9.9. Podsumowanie	144
Bibliografia	144

Natalia Kotula

10. Rola audytu śledczego w wykrywaniu nadużyć finansowych w sektorze publicznym	147
10.1. Wprowadzenie	147
10.2. Charakterystyka nadużyć finansowych w sektorze publicznym.....	148
10.3. Procedury, techniki i narzędzia analityczne w usługach audytu śledczego.....	150
10.4. Studium przypadku – afera respiratorowa w trakcie pandemii COVID-19	153
10.5. Podsumowanie	154
Bibliografia	155

Patryk Obora

11. Audyt śledczy narzędziem wykrywania nadużyć finansowych – analiza raportów ACFE za lata 2022-2024	157
11.1. Wprowadzenie	157
11.2. Błąd a oszustwo finansowe	158
11.3. Cel popełniania oszustw finansowych	159
11.4. Metody wykrywania oszustw finansowych przez audyt śledczy.....	161
11.5. Wnioski z analizy raportów Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) za lata 2022-2024.....	164
11.6. Podsumowanie	166
Bibliografia	167

Część 3.

Techniki, kompetencje i etyka audytora śledczego 169

Katarzyna Cięciwa

12. Rola whistleblowerów (sygnalistów) w audycie śledczym	171
12.1. Wprowadzenie	171
12.2. Kim jest sygnalista i jaka jest jego rola?.....	171
12.3. Sygnaliści a nadużycia finansowe	173
12.4. Mechanizmy ochrony sygnalistów	176
12.5. Etyczne i praktyczne wyzwania związane z whistleblowingiem	179
12.6. Podsumowanie	181
Bibliografia	182

Marta Józwiak

13. Rola kompetencji miękkich w pracy audytora śledczego.....	185
13.1. Wprowadzenie	185
13.2. Definicja oszustw o charakterze gospodarczym w MSRF 240.....	186
13.3. Definicja kompetencji miękkich i ich znaczenie w pracy audytora śledczego.....	189
13.4. Kluczowe umiejętności miękkie w pracy audytora śledczego	192
13.5. Podsumowanie	193
Bibliografia	194

Aneta Kowalczyk

14. Kompetencje i umiejętności audytora śledczego – co odróżnia go od audytora finansowego?	195
14.1. Wprowadzenie	195
14.2. Istota i pojęcie audytu finansowego oraz audytu śledczego	195
14.3. Cechy wyróżniające audytora śledczego na tle audytora finansowego	197
14.4. Narzędzia i techniki stosowane w audycie śledczym oraz audycie finansowym.....	200
14.5. Znaczenie audytu śledczego na przykładzie afery GetBack.....	203
14.6. Podsumowanie	205
Bibliografia	206

Natalia Nowaczek

15. Analiza zjawiska prania pieniędzy: etapy procesu, techniki i wpływ na gospodarkę	209
15.1. Wprowadzenie	209
15.2. Definicja prania brudnych pieniędzy, geneza oraz wpływ na gospodarkę	210
15.3. Główne etapy prania pieniędzy.....	211
15.4. Metody identyfikacji i przeciwdziałania praniu pieniędzy	214
15.5. Pranie pieniędzy w erze cyfrowej – wyzwania i możliwości technologiczne.....	217
15.6. Podsumowanie	220
Bibliografia	221

Ewelina Mietelska

16. Wpływ stresu i presji organizacyjnej na ryzyko nadużyć – ujęcie psychologiczne i audytowe	223
16.1. Wprowadzenie	223
16.2. Stres i presja organizacyjna – definicje i źródła.....	223
16.3. Psychologiczne mechanizmy wpływu stresu na ryzyko nadużyć	224
16.4. Kultura organizacyjna i etyka jako czynniki moderujące.....	225
16.5. Ujęcie audytowe: jak audyt postrzega i identyfikuje ryzyko nadużyć wynikających z presji?	226
16.6. Przykłady przypadków i najnowsze dane empiryczne	227
16.7. Narzędzie wspomagające pracę audytora śledczego	228
16.8. Podsumowanie	230
Bibliografia	230

Zakończenie	233
-------------------	-----

Spis rysunków	235
---------------------	-----

Spis tabel.....	235
-----------------	-----